

Klimautvalget 2050

**Gro Sandkjær Hanssen,
NIBR-OsloMet, 7.6.2023**

Klimautvalget 2050

[Klimautvalget 2050](#) [Mandat](#) [Delrapport](#) [Medlemmer](#) [Sekretariat](#) [Aktuelt](#) [Kontakt](#)

N

Klimautvalget 2050

Klimautvalget 2050 skal utrede hvilke vegvalg Norge står overfor for å nå målet om å bli et lavutslippsamfunn innen 2050. Utvalget skal levere en NOU-rapport (Norges offentlige utredninger) innen 1. november 2023. Her kan du følge med på utvalgets arbeid.

Medlemmer

Ekspertutvalget ledes av siviløkonom Martin Skancke. Han har tidligere ledet en ekspertgruppe om klimarisiko i Statens pensjonsfond utland og Klimarisikoutvalget. Med seg i 2050-utvalget får han 13 andre eksperter.

Martin Skancke

Siviløkonom

Martin Skancke (født 1966) er selvstendig næringsdrivende og daglig leder i Skancke Consulting. Han er rådgiver innen kapitalforvaltning og forvaltning av naturressurser, blant annet for statlige investeringsfond og myndigheter i flere land. Skancke har bred samfunnsøkonomisk erfaring og har tidligere vært ekspedisjonssjef i Innenriksavdelingen ved SMK og i Avdeling for formuesforvaltning i Finansdepartementet. Han har blant annet ledet ekspertgruppen for vurdering av klimarisiko i Statens pensjonsfond utland i 2021 og Klimarisikoutvalget som leverte sin rapport i 2018. Skancke er styreleder i PRI (Principles for Responsible Investment) og styremedlem i Storebrand ASA, Storebrand Livsforsikring AS, Norsk klimastiftelse og Norfund.

Vedlegg 2

Medlemmar av Klimautvalet 2050

Sjølvstendig næringsdrivande Martin Skancke, Oslo (leiar)
Strategidirektør Tonje Foss, Trondheim

Professor Ola Kvaløy, Stavanger

Direktør Kristin Halvorsen, Oslo

Seniorrådgjevar Marianne Hansen, Steigen

Rektor Klaus Mohn, Sandnes

Forskar Gro Sandkjær Hanssen, Oslo

Teknologileiar Lars Petter Maltby, Arendal

Berekraftssjef Camilla Skjelsbæk Gramstad, Nordre Follo

Divisjonsdirektør Audun Korsæth, Ringsaker

Forskingssjef Signe Nybø, Trondheim

Forskningsformidlar Eirik Newth, Oslo

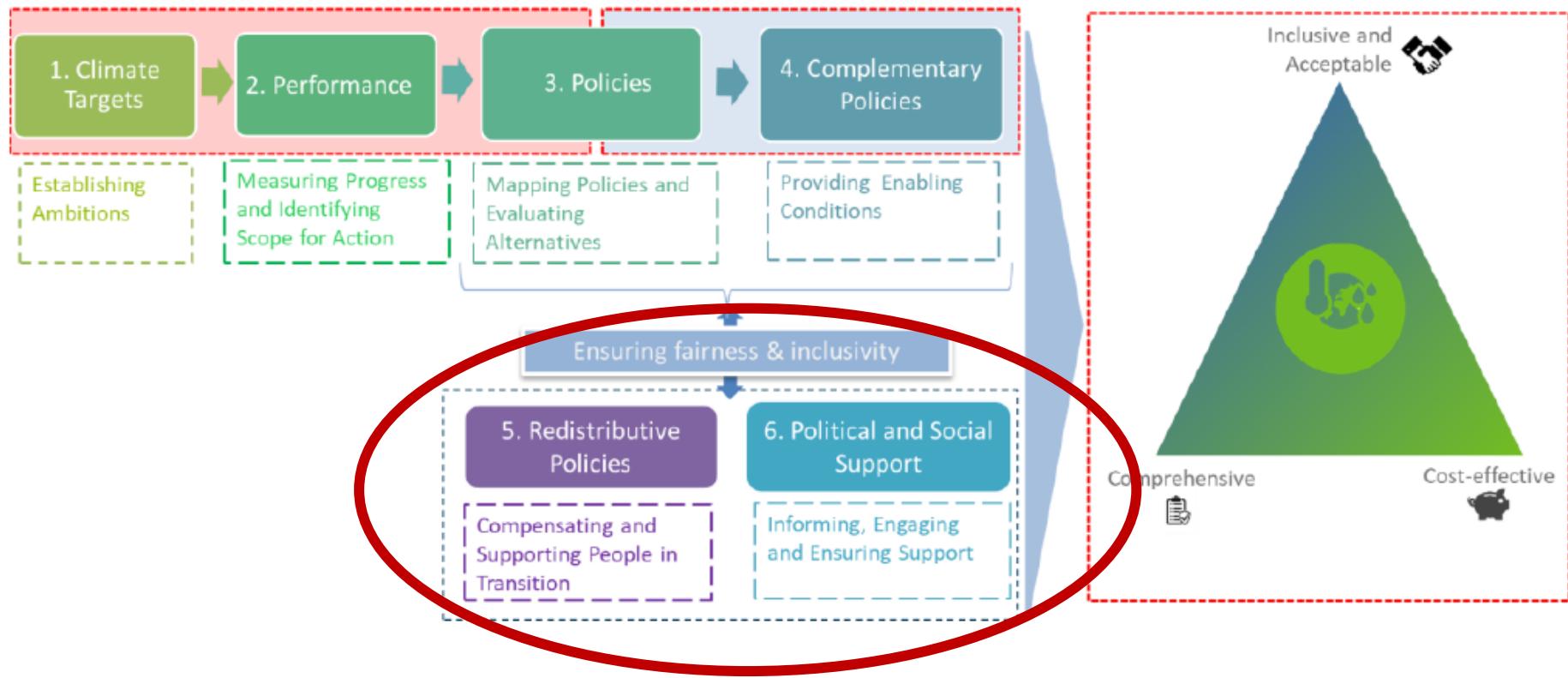
Professor Erik Trømborg, Kongsberg

Student Mari Hasle Einang, Oslo

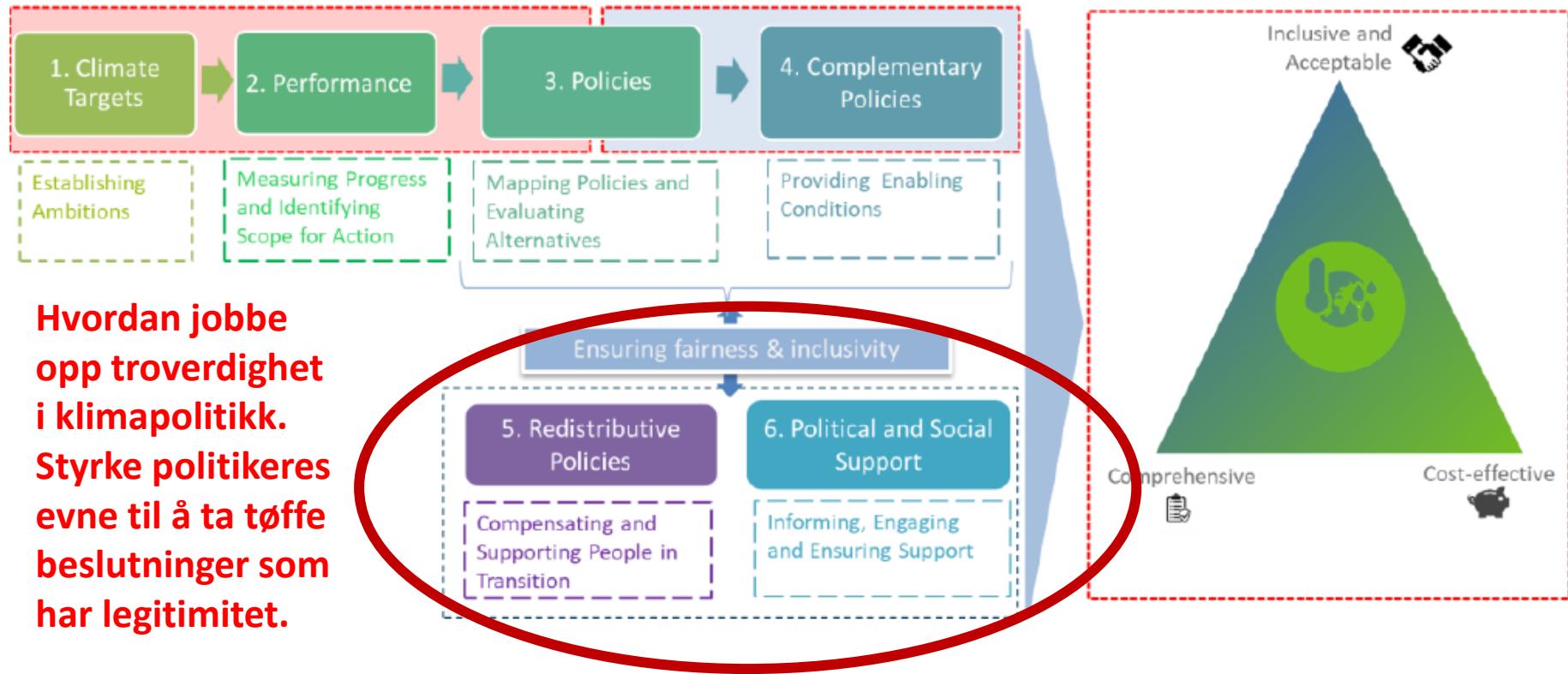
Mandatet

Hovudføremålet til utvalet er å gjere ei heilskapleg utgreiing av dei vegvala Noreg står overfor for å nå klimamålet i 2050, og vise korleis Noreg kan bli eit lågutsleppssamfunn i 2050, på ein mest mogleg kostnadseffektiv måte, med effektiv ressursbruk og eit konkurransedyktig næringsliv. Denne omstillinga må også medverke til ei utvikling som sikrar naturmangfaldet og eit berekraftig velferdssamfunn. Utvalet skal vurdere måloppnåing og nytte i høve til den samfunnsøkonomiske kostnaden.

OECD: Hva må man huske på når man skal lage dekarboniseringsstrategier (policy-mix)?

OECD: Hva må man huske på når man skal lage dekarboniseringsstrategier (policy-mix)?

Oppspill til innspill

- I et 2050-perspektiv = alle utslipp må fjernes
- Hva er de små utslippene som fortsatt skal aksepteres?

Klimautvalget 2050

Søk

Klimautvalgets rapport 2050 – Forside Klimautvalget 2050 inviterer til innspill ▾ Oversikt spørsmål Om klimautvalget Kontakt

1 AMBISJON

De aller fleste utslippene av klimagasser må fjernes for godt innen 2050

2 OMSTILLING

Klimapolitikken må fremme helhetlig omstilling, ikke begrenses til enkelttiltak

- Utslipp fra det vi eksporterer
- Utslipp fra det vi importerer (forbruksutsłipp)
- Natur og klima må sees i sammenheng. Naturtap forverrer klimakrisen

3

FOTAVTRYKK

Utslippene i Norge må ned, men norsk politikk må også redusere det norske globale klimafotavtrykket og bidra til at verden blir et lavutslippsamfunn

4

NATUR

Klimakrisen løses ikke hvis ikke også naturkrisen blir løst. Ytterligere nedbygging av natur og arealer må begrenses

- Klimapolitikken (tiltaksbyrden) må ikke forsterke ulikheterne i samfunnet

5

RETTFERDIGHET

Rettferdig omstilling forutsetter grønn omfordeling

6

ENERGI

Norge må gå gjennom en energiomstilling med mer effektiv bruk av all energi, økt bruk og produksjon av fornybar kraft og bærekraftig bruk av bioenergi

7

TEKNOLOGI

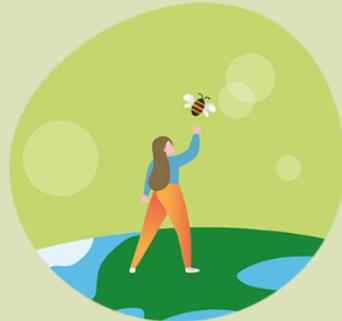
For å komme til lavutslippsamfunnet
trengs fortsatt teknologiutvikling og bedre
spredning av teknologi som allerede finnes

8

EUROPA

Norge bidrar best til klimamålene gjennom
tett og forpliktende samarbeid med EU

9

ØKONOMISK VEKST

Økonomisk aktivitet basert på fossile energikilder eller overbruk av andre naturressurser er ikke bærekraftig

10

BESLUTNINGSSYSTEM

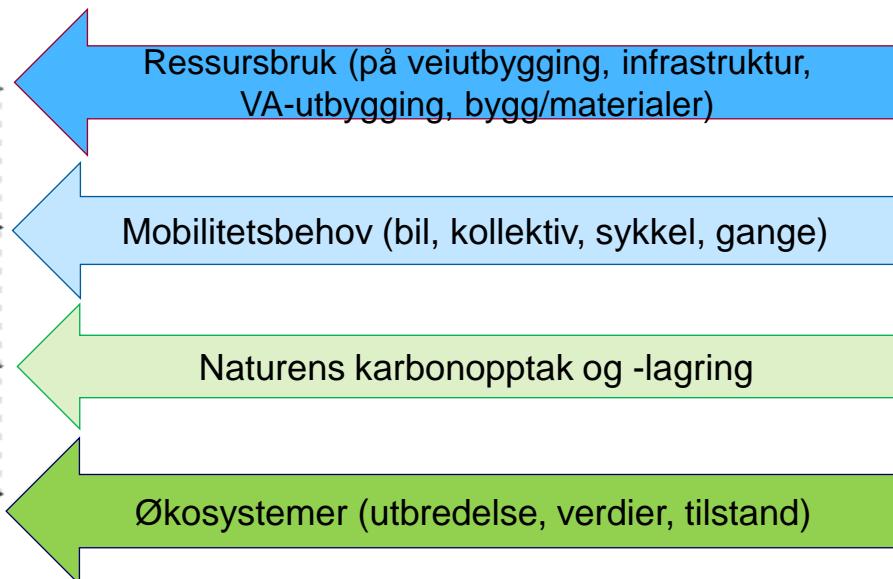
Beslutningssystemene i dag legger ikke til rette for den omstillingen vi skal gjennom

Mitt felt: Areal- og transportplanlegging

- Planlegging blir en enda viktigere del av policy-mixen for å komme til nullutslipps-samfunnet
- Må planlegge for en langvarig reduksjon av mobilitets- og energibehov

Arealbruk og arealplanlegging påvirker klimaet

Klimavennlige kompakte byer og tettsteder – må tilrettesettes for kollektiv, sykkel og gange

Klimavennlige kompakte byer og tettsteder – må være arealeffektive

Klimavennlige kompakte byer og tettsteder – må forsterke sentrum

Klimavennlige kompakte byer og tettsteder – trenger nærbil

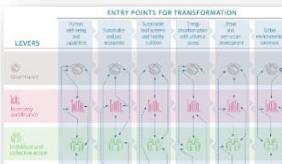

Klimavennlige kompakte byer og tettsteder – må være sirkulære!

Klimavennlige kompakte byer og tettsteder – må bruke bygg på nye måter

1. Planer må inngå i et sterkere styringssystem for klimaomstilling

2. Planer må ha nullutslippsamfunnet som mål: grønn mobilitet, (areal)ressursbesparelser, energieffektivitet

3. Flernivåordninger (avtaler)

4. Naturens rolle (co2-opptak og lagring)

5. Gi kommunene myndighet til å stille flere klimakrav

1. Planer må inngå i et sterkere styringssystem for klimaomstilling

OSLOMET

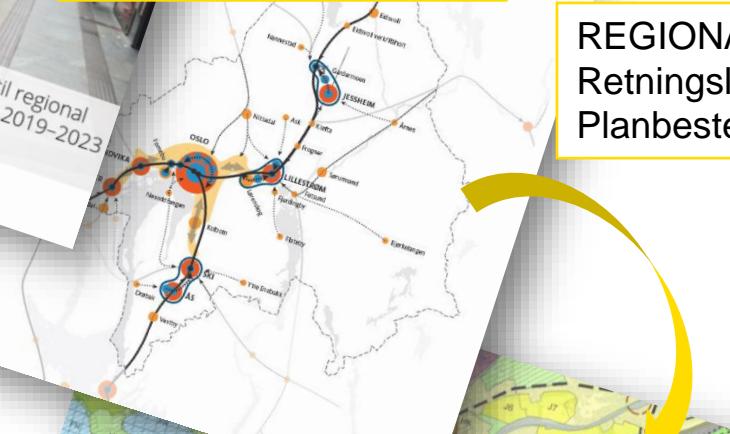
NASJONALE PLANINSTRUMENTER

Nasjonale forventninger til regional
og kommunal planlegging 2019–2023
Vedtatt ved kongelig resolusjon 14. mai 2019

Kommunal og
modersmålingdepartementet

REGIONAL PLAN m/
Retningslinjer
Planbestemmelser

KOMMUNEPLANENS
SAMFUNNSDEL OG
AREALDEL (juridisk
bindende)

**Planer må inngå
i et sterkere
styringssystem for
klimaomstilling
(sammen med
arealregnskap og
klimabudsjett)**

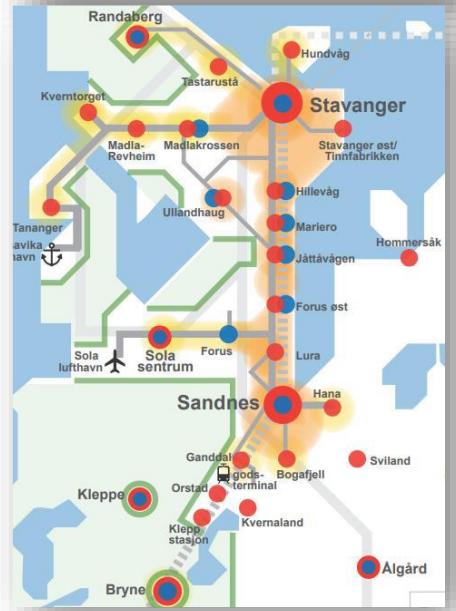
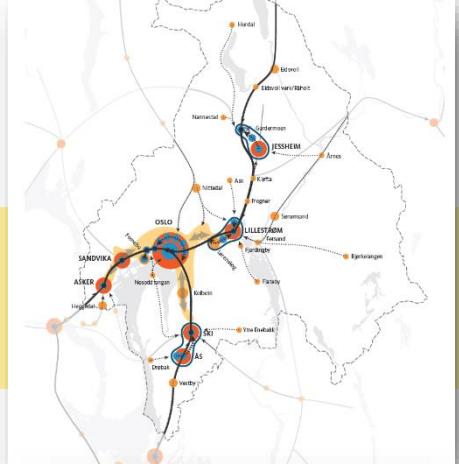
Område/detalj
regulerings-
planer: Gir
juridiske
rammer for
prosjektene

**2. Planer må ha nullutslippsamfunnet som mål:
grønn mobilitet, (areal)ressursbesparelser, energieffektivitet**

For eksempel: Trenger sterkere regionale planer –
for å sikre en klimavennlig areal- og transportplanlegging

- **Styrke regionale planer som samordningsverktøy**
 - I kommunenes planarbeid
 - Innsigelsesordningen
 - KDDs avgjørelser

Trenger sterkere regionale planer – for å sikre en klimavennlig areal- og transportplanlegging

- Flere beslutningssystemer bør inn under pbl (2008): vindkraftkonsesjoner, sykehuslokalisering, statlig lokalisering (KVU/KS1)

3. Flernivåordninger (avtaler)

3. Flernivåordninger (avtaler)

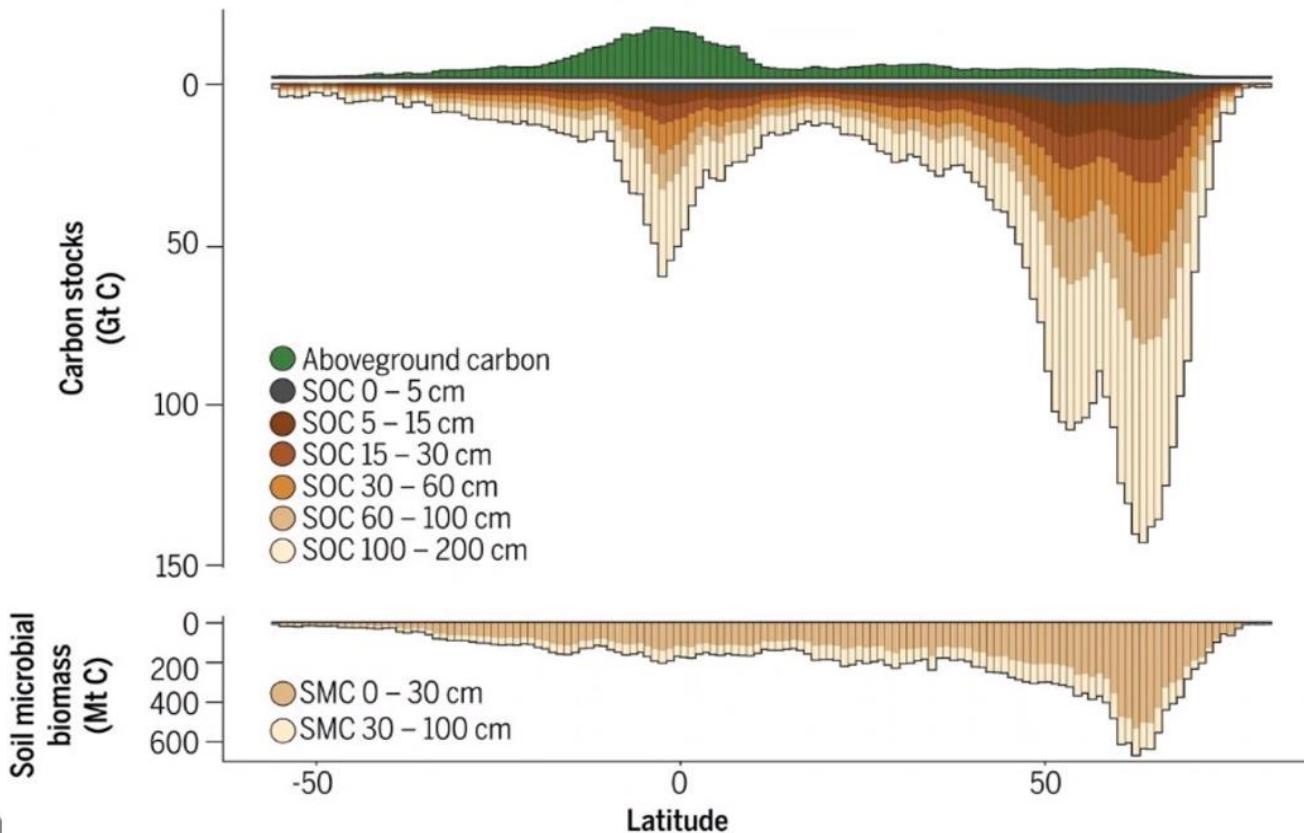
- **Styrk sammenhengstenkningen**
 - ✓ Kommunenes arealpolitikk + statlig lokalisering + nasjonale infrastrukturinvesteringer må i større grad sees i sammenheng
- **Regionale planer + byvekstavtaler = styrker samordningsevnen i byregionen**
 - ✓ Trenger mer ambisiøse mål enn 0-vekstmålet
 - ✓ Må få sterkere tyngde i lokalisering av statlig virksomhet
 - ✓ Må gjelde for flere geografiske områder

4. Naturens rolle i co2-opptak og lagring

Naturens karbonopptak: Hvor lagres det?

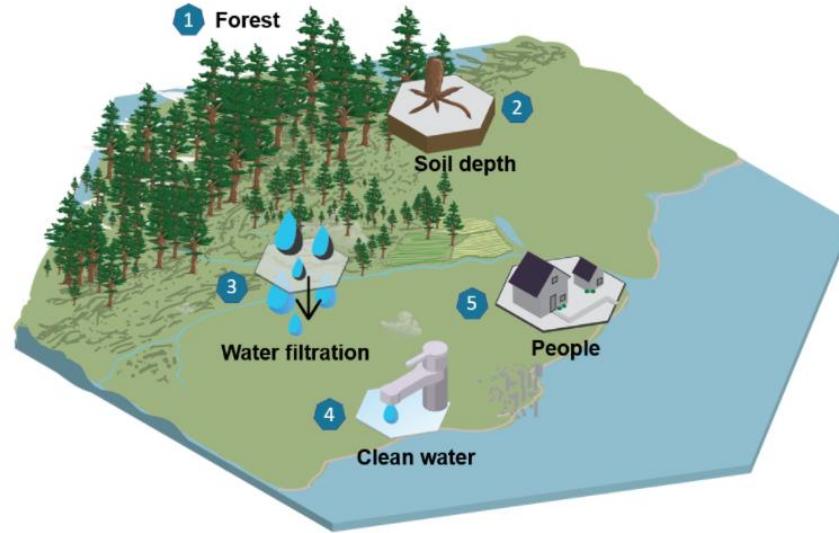
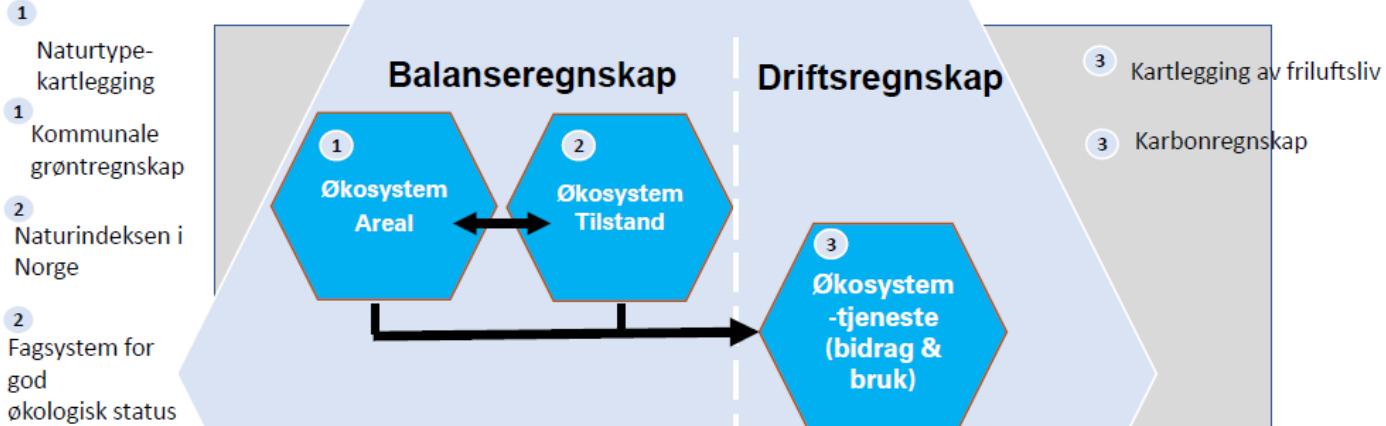

Figure 2: How ecosystem assets generate ecosystem services to beneficiaries in a spatial relationship

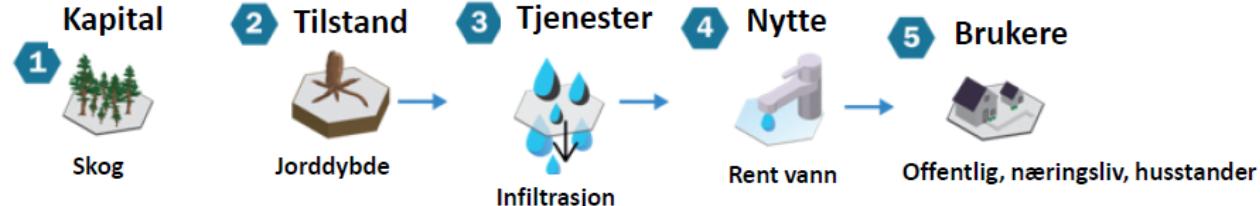

- 1 Naturtype-kartlegging
- 1 Kommunale grøntregnskap
- 2 Naturindeksen i Norge
- 2 Fagsystem for god økologisk status

Måles i
fysiske enheter

Måles i
penger

Behov for systemforbedring

AREALREGNSKAP =

- a) bebygd areal (inkludert areal som kan restaureres)
- b) naturregnskap
- c) økosystemtjenesteregnskap

PÅ NASJONALT NIVÅ

- Sammenstilling av kunnskap til nasjonal rapportering og overvåkning (oversikt)
- Samordnings- og sammenhengsverktøy mellom sektorer

PÅ LOKALT NIVÅ

- Bedre kunnskapsgrunnlag for faglige vurderinger
- Faglig verktøy for å spille lokalpolitikere gode, og styrke deres styringsevne (prioritering)
- Fremme demokratisk gjennomsiktighet, legitimitet og ansvarsutkrevning
 - Innbyggerne kan letttere se hva politikken til de folkevalgte har hatt av konsekvenser for natur
 - Innbyggerne kan stille lokalpolitikere (styrende partier) til ansvar i neste valg

4. Naturens rolle i co2-opptak og lagring

- Må blyses bedre: Behov for naturregnskap for å fange sumeffekten av kommuneplaner, reguleringsplaner og tiltak på klima og natur
- Naturen må sikres gjennom sterkere rettsvern (tbl + Naturmangfoldloven)
- Naturavgift= avgift på utbygging av naturareal
- Grønn kommunenøkkel – endring av inntektssystemet for kommunene
- Naturtap må erstattes av restaurering

5. Gi kommunene myndighet til å stille flere klimakrav

Eks: Bygge- og anleggsaktiviteten står for om lag 25 % av de samlede klimautslippene i Norge, når import av byggevarer inkluderes

Kommunene mangler hjemmel for å kreve ombruk/ gjenbruk av bygg og materialer i detalj-reguleringsplaner

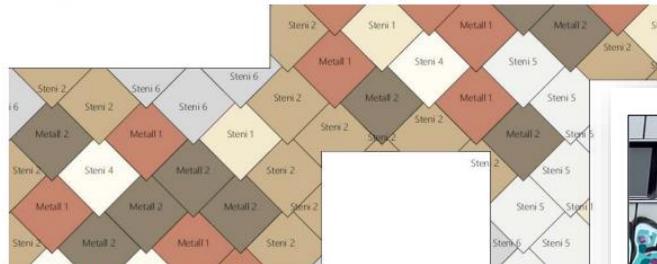
UNIVERSITY

ARK testet ut alle disse og også kombinasjonene av platetypene. Det kom mange gode innspill fra flere i prosjekteringsgruppen. Materialvalget ga mulighet til en interessant fasadekomposisjon som gir bygget et helt eget sær preg.

Det kom også innspill til fasaden på et kurs/ verksted arrangert av FutureBuilt/NAL (<https://kurs.arkitektur.no/1258632>). Mad arkitekter ledet verkstedet, og oppgaven til deltakerne var å belyse tekniske og estetiske løsninger og fallgruver. På verkstedet deltok, foruten representanter fra ARK og Haandverkerne, to fasade-leverandører; Steni og Petal. Deltakerne kom med et bredt spekter av forslag og løsninger. Oppsummering fra verkstedet er presentert i føreløpig erfaringsrapport fra KA 13 – arbeidsmøter ombruk (20.02.20)

Formater, utlekingstype og opphengsmetode ble planlagt i tett samarbeid mellom AR

Cembrit og Steniplate ble kappet ned til egnet format. En utfordring med metallplatene var at de ikke kunne monteres på byggeglass etter at kantene er brettet/ bukket. Platene måtte sendes til oljelakkering etter kapp for å beskytte metallet mot rust. Baksiden på metallplatene ble framside. Platene ble mellomlagret på byggeglass, Steni sin fabrikk og Haandverkerne sitt verksted.

Metalplatene er benyttet kun i fulle formater (40x40 cm), mens Cembrit og Steni er kappet på stedet for å tilpasses kanter, hjørner etc. Det ble en god del kapp fra det umørkede platematerialet på byggelass og ved bearbeiding av metalplatene på blikkenslagerens verksted.

Denne type platekledning er brukt på alle fasader i tilbygg og påbygg. Tabellen over viser mengde brukt fasadekleddning som ble anvendt i fasader på til- og påbygg, til sammen ca 635 m². Fasadene består av over 5000

Foto fra befaring, Oppsal sykehjem. Foto: Randi Lunk
Tilskjæring og monteringsarbeid. Foto: Anne S Nordby
Førdeplanter under montering. Foto: Randi Lunk

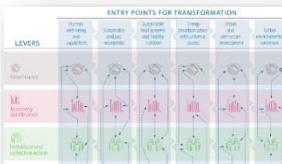
*o: Randi Lunke
Anne S Nordby
Randi Lunke*

OSLOMET

OSLO METROPOLITAN UNIVERSITY
STORBYUNIVERSITETET

1. Planer må inngå i et sterkere styringssystem for klimaomstilling

2. Planer må ha nullutslippsamfunnet som mål (grønn mobilitet, ressursbesparelser, energieffektivitet)

3. Flernivåordninger (avtaler)

4. Naturens rolle (co2-opptak og lagring)

5. Gi kommunene myndighet til å stille flere klimakrav

Takk for oppmerksomheten!

groha@oslomet.no